

Miia Ahola & Anni Seppänen

Covid-19 pandemian vaikutus Haapaveden ala- kouluikäisten koulunkäynti jaksamiseen

Terveystieteiden
Terveystieteiden

AMK

Syyskuu 2020

**KAMK • University
of Applied Sciences**

Tiivistelmä

Tekijä(t): Ahola Miia & Seppänen Anni

Työn nimi: Covid-19 pandemian vaikutus Haapaveden alakouluikäisten koulunkäynti jaksamiseen

Tutkintonimike: Terveydenhoitaja (AMK)

Asiasanat: Jaksaminen, alakouluikäinen, etäkoulu, perusopetus, Covid-19, kuormittuminen

Toimeksiantajana opinnäytetyölle toimi Haapaveden terveydenhuollon palveluesimies. Tutkimus valittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Toteutimme tutkimuksen yhteisen tarpeen ja mielenkiinnon vuoksi. Covid-19 pandemia on näkynyt alakouluikäisten keskuudessa eritavoin. Koulunkäynnin mukaan tuli etäopetusjärjestely, joka vaati koululaisilta jaksamista. Etäopetusjakson aikana alakouluikäisten hyvinvointia pyrittiin tukemaan erilaisilla menetelmillä sekä käytännön keinoilla. Sosiaalisten suhteiden puute heikensi koulussa jaksamista ja vaikutti täten alakouluikäisten hyvinvointiin etäopetusjakson aikana. Opinnäytetyössä käsitellään alakouluikäisten jaksamista, etäopetusta, covid-19 pandemiaa, koulussa jaksamisen tukemista sekä siihen käytettyjä keinoja. Tutkimuksemme osoitti, että koululla oli pienuudestaan huolimatta järjestetty huomattava määrä tukitoimia alakouluikäisten jaksamisen tueksi etäopetusjakson ajalle.

Opinnäytetyömme oli laadullinen tutkimus, joka toteutettiin teema- haastattelulla. Haastattelu nauhoitettiin ja myöhemmin litteroitiin kategorioinnin avulla. Kyseisellä menetelmällä saimme paremman käsityksen aineiston laadusta. Tavoitteena oli, että induktiivisella tutkimustyöllä keskityimme kerättyyn aineistoon ja siihen mitä kerätty aineisto kertoi. Selvittämällä haastateltavien työuraa, lisäsimme tutkimuksemme luotettavuutta. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville, minkälaista alakouluikäisten koulussa jaksaminen oli covid-19 aikana, sekä tarkastella koulun omia käytössä olleita menetelmiä pandemian aikana.

Tutkimuskysymyksemme olivat ”miten covid-19 on vaikuttanut alakouluikäisten jaksamiseen koulussa?” sekä ”miten alakouluikäisten jaksamista on tuettu covid-19 aikana?” Tutkimuksemme osoitti, että alakouluikäiset, jotka kykenivät itsenäiseen työskentelyyn, pärjäsivät pandemian aikana paremmin. Aikaisemminkäytettyjen opetusmenetelmien hyödyntäminen helpotti etäopetukseen siirtymistä. Koulun aktiivinen yhteydenpito alakouluikäisiin sekä heidän vanhempiansa etäopetuksen aikana kartoitti alakouluikäisten jaksamista ja auttoi varhaiseen puuttumiseen. Koulu huomioi etäopetuksen aikana erityistä tukea vaativien alakouluikäisten oppimisesta erityisjärjestelyjen avulla toteutellulla lähiopetuksella.

Samankaltaisia tutkimuksia ei ole vielä tehty Haapaveden alakouluista, joten työmme on ensikosketus covid-19 vaikutuksista alakouluikäisten jaksamisen kartoittamisesta. Tutkimusta voidaan käyttää etäopetuksen aikaisten menetelmien vertailussa koulujen välillä. Tutkimusta voitaisiin laajentaa haastattelijoiden määrän lisäämisellä sekä useammalla koululla ja heidän opetushenkilö-kuntansa näkökulmilla.

Author(s): Ahola Miia & Seppänen Anni

Title of the Publication: Effects of Covid-19 on Coping at School among Primary School Students

Degree Title: Bachelor of Health Care, Public Health Nursing

Keywords: wellbeing, primary school age, distance school, basic education, Covid-19, workload

The purpose of this thesis was to find out how the Covid-19 affected the wellbeing of primary school students during the distance school period. The aim was to study coping at school among primary school students and methods used to support coping among students. The research tasks were as follows: how the covid-19 affected coping among primary school age students, and how their wellbeing was supported during the distance school period.

This thesis is a qualitative study which was conducted using thematic interviews which were recorded and transcribed using categorization. The interview questions provided answers to the research questions.

The results showed that Covid-19 pandemic affected every student differently and that students who were able to study independently coped better during the distance learning period. Efforts were made to support the wellbeing of primary school children in various ways and with practical means. Learning methods that had been used before the pandemic promoted the transition to distance learning. The primary school in Haapavesi kept in close contact with students and their families, which made it possible to intervene early when necessary. Arrangements were made to organize contact teaching to special needs students.

Similar studies had not been conducted in Haapavesi primary schools earlier, so this study provides the first insights to the effects of Covid-19 mapping the coping skills of primary school children. This study can be used to compare distance learning methods between different schools. In future this study could be expanded by increasing the number of interviewees and schools and by including the perspectives of teaching staff in the study.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Alakouluikäisten hyvinvointi Covid-19 aikana	3
2.1	Alakouluikäisten jaksaminen	3
2.2	Covid-19 vaikutus alakouluikäisten työskentelyyn	4
2.3	Covid-19 vaikutus alakouluikäisten jaksamiseen	6
3	Tutkimukset tarkoitus, tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset.....	9
4	Opinnäytetyön toteutus	10
4.1	Aineistonkeruu	10
4.2	Aineiston analyysi.....	11
5	Tulokset	13
5.1	tulosten tarkastelu	16
5.2	Miten covid-19 on vaikuttanut alakouluikäisten jaksamiseen koulussa?.....	16
5.3	Miten alakouluikäisten jaksamista on tuettu covid-19 aikana?.....	16
6	Pohdinta	17
6.1	Luotettavuus.....	17
6.2	Eettisyys.....	19
6.3	Osaamisen kehittyminen.....	20
6.4	Jatkotutkimusaiheet.....	21
	Lähteet	22

Liitteet

1 Johdanto

Maailman terveysjärjestö WHO on julistanut 31.1.2020 pidetyssä kokouksessaan Covid-19 viruksen kansanterveysuhaksi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020). Covid-19 on Kiinan Wuhanista 2019 lähtöisin oleva koronavirusinfektio. Covid-19 viruksen oireet voivat vaihdella lievästä tai oireettomasta hengitystieinfektiosta vaikeahoitoiseen keuhkokuumeeseen. Tyypillisiin oireisiin kuuluu hengitysvaikeus, yskä ja kuume. Covid-19 infektion tartuttaminen tapahtuu kosketus- tai pisaratartuntana ja aerosoleina. Diagnosoiminen tapahtuu akuutissa Covid-19 infektiossa nenänielusta otettavalla antigeeni- tai PCR-näytteellä. Itämisaika kyseisellä sairaudella on noin 2–14 vrk ja infektio on lähes aina lieväoireinen lapsilla sekä nuorilla. Infektion hoidossa keskitytään ei-lääkkeelliseen hoitoon, johon kuuluu riittävä lepo sekä ravitsemus ja nesteytys. (Terveysportti, 2022.) Korkean tartuttavuuden vuoksi jouduttiin ottamaan käyttöön uusia menetelmiä, jotka hidastaisivat taudin leviämistä. Julkisia tiloja suljettiin ja ihmisiä pyydettiin pysymään kotona välttämällä kaikkia ylimääräisiä kontakteja muihin. Koulutuksessa tämä tarkoitti etäopetuksen aloitusta.

Lievonen, M. (2022) määritteli koronakriisin haitalliseksi ihmisille, jotka ennen pandemian alkua olivat jo heikommassa asemassa muuhun väestöön verrattaessa. Vahvassa hyvinvointivaltiossa ennakoitiin covid-19 pandemian aiheuttamia riskejä. Täten Suomessa ei ollut tarvetta suurille pandemian aikaisille korjausliikkeille. Vuosi 2020 oli taloudellisesti Suomessa huonoin vuosi yli vuosikymmeneen. Kuitenkin kyseiset talousvaikutukset osoittautuivat Suomessa lievemiksi mitä alun perin oli pelätty. (Lievonon 2022.)

1840-luvulla etäopetus perustui kirjekursseihin. Kuitenkin nykyajan kehitys teknologiassa on tuonut etäopetukseen uudenlaisia mahdollisuuksia. Etäopetus on jonkinlaisen instituution järjestämä, oppilaat sekä opettajat eivät ole samoissa tiloissa, opetus tapahtuu vuorovaikutteisesti sekä oppimistuotoksia kuten kuva- ja äänimuotoisia tuotoksia, tietoa sekä oppimiskokemuksia jaetaan. Erona he määrittelevät sen, että instituution antamana opetuksena työskentely perustuu sen määäämiin tavoitteisiin ja opetussuunnitelmaan. Oppimissuunnitelman suunnittelee etäopetuksessa opettaja. Opetuksen voi toteuttaa reaaliajassa. Tällöin maantieteellisesti oppilaat sekä opettaja ovat eri paikoissa. Erottava tekijä voi olla aika. Vuorovaikutusta korostetaan, sillä tällöin interaktiivinen yhteydenpito erottaa etäopetuksen itsenäisesti tapahtuvasta opiskelusta. Vuorovaikutus on jatkuvaa ja sen täytyy olla etäopetuksessa koko ajan mahdollista niin, että se tukee oppimissisältöä. Perinteisen kynätyöskentelyn saralla äänen, sekä videon jakaminen on oppimisen tärkeä osa nykymaailmassa. Opettaja pystyy näiden kautta varmistamaan ja mahdollistamaan, että oppiminen toteutuu. (Simonson & Seepersaud 2019, 1–10.)

Opinnäytetyö aiheemme on covid-19 pandemian vaikutus Haapaveden alakouluikäisten koulu-
käynti jaksamiseen. Mietimme yhdessä Haapaveden palveluesimiehen kanssa aihetta, josta kau-
punki hyötyisi. Covid-19 valikoitui aiheena ajankohtaisimpana, sillä vastaavanlaista tutkimusta ei
ollut. Vaikka covid-19 viruksesta nyt tiedetään jo paljon enemmän, on kuitenkin epäselvää, miten
sen tuomat rajoitukset ja toimenpiteet ovat vaikuttaneet alakouluikäisten jaksamiseen koulussa.
Mielenkiintomme heräsi, sillä tutkittua tietoa on aiheesta huomattavan vähän. Toimeksiantajana
toimii Haapaveden terveydenhuollon palveluesimies.

2 Alakouluikäisten hyvinvointi Covid-19 aikana

2.1 Alakouluikäisten jaksaminen

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee hyvinvoinnin koostuvaksi fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalisesta sekä henkisistä osa-alueista. Hyvinvointi muuttuu yksilön ja yhteisön mukana. Hyvinvointi on kokonaisvaltainen kokemus, jonka jokainen muovaa oman näkemyksensä mukaan. Fyysinen hyvinvointi koostuu fyysisestä terveydentilasta ja arjessa jaksamisesta. Psyykinen hyvinvointi koostuu mielenterveydestä ja omien vahvuuksien tunnistamisesta. Sosiaalista hyvinvointia luovat esimerkiksi ihmissuhteet, perhe ja yhteisöt. Yhdessä nämä osa-alueet rakentavat yksilölle kuvan tämän oman kokemukseen pohjautuvasta hyvinvoinnista. (Tiedenaiset 2021.) Hyvinvointi voidaan nähdä myös yksilön ja yhteisön näkökulmasta. Yksilö rakentaa hyvinvointiaan onnellisuuden, suhteiden ja itsensä toteutumisen kautta, kun taas yhteisön hyvinvointi voidaan nähdä ympäristön, työllisyyden ja talouden kannalta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

Alakouluikäisten kouluhyvinvointi edistää menestystä koulussa ja muilla elämän alueilla, kuten sosiaalisissa kanssakäymisissä. Hyvinvointi nostaa alakouluikäisen itsetuntoa lisäämällä oppimishalua ja oppimisentaitoja sekä osallisuuden tunnetta. Hyvinvoinnilla koulussa ehkäistään syrjäytymistä ja luodaan pohjaa jatkuvaan oppimiseen. Vaikutus tästä ulottuu henkilön sosiaaliseen asemaan saakka. (Saastamoinen 2014.) Vuorovaikutukseen vaikuttavat ihmiset löytyvät alakouluikäisen perheestä, päiväkodista, koulusta ja kaveripiireistä. Näin ollen yhteiskunnallinen muutos tai vaihtelu voi vaikuttaa myös olosuhteisiin ja sitä kautta heidän hyvinvointiinsa ja sen jatkuvuuteen. Erityisesti aikuisten ohjelmien katselemisella ja sen määrällä, on todettu olevan erilaisia yhteyksiä hyvinvointia määritteleviin käsitteisiin kuten pelkoihin, uneen, sekä päiväaikaiseen käyttäytymiseen. (Lahikainen & Paavonen 2011.)

Aikuisille on julkaistu huomattavasti enemmän hyvinvointimalleja. Aikuisten hyvinvointimalleja ei kuitenkaan voida laittaa kuvaamaan alakouluikäisten hyvinvointia sellaisenaan useammista syistä. Hyvinvoinnin reunaehdot eivät ole lapsilla ja aikuisilla samanlaiset, sillä alakouluikäinen kehittyä koko ajan ja tällöin ei välttämättä kykene huolehtimaan esimerkiksi perustarpeidensa täyttämistä täysin itsenäisesti. Alakouluikäinen tarvitsee myös toisten ihmisten huolenpitoa sekä opastusta oppiakseen sekä ymmärtääkseen elämässä tarvittavat tiedot ja taidot. (Minkkinen 2015.)

Alakouluikäisen on oltava huomiokykyinen, sitoutuvainen koulutyöskentelyyn, vastuullinen, yhteistyökykyinen, koulusta kiinnostunut, luokkayhteisöön sopeutuva sekä sääntöjä noudattava. Alakouluikäinen on osa tiettyä yhteisöä ja koulukulttuuria. Koululaiseksi kasvamisessa on kysymys muun muassa sosiaalisen identiteetin rakentumisesta. Iän karttuessa alakouluikäiset oppivat koulussa arvioimaan kyvykkyyttään ja suorituksiaan. (Mäensivu 1999.)

Ekebon, Helin ja Tulusto (2000) määrittelevät kouluvalmiuden valmiudella tulla kouluun. Alakouluikäinen pystyy osallistumaan siellä annettavaan opetukseen ja saa siitä mahdollisimman suurta hyötyä itselleen. Heidän mukaansa kouluvalmis pystyy toimimaan ryhmässä ja jaksaa keskittyä uuden oppimiseen. (Ekebon yms. 2000.) Niskasen (2019) tekemässä tutkimuksessa tärkeimmiksi kouluvalmiuksiksi nousivat motivaatio, omatoimisuus sekä jaksaminen. Kävi ilmi, että fyysinen ja psyykkinen jaksaminen on erittäin tärkeää alakouluikäisen arjessa. (Niskanen 2019, 60.)

Korpelan mukaan jaksamiselle ei ole yhteisesti yhtä hyväksyttyä määritelmää. Englanninkielessä jaksamiselle vastaavana terminä voitaisiin pitää sanaa sisukkuus, joka voi olla psyykkistä, fyysistä tai sosiaalista jaksamista. Tämä voidaan kuvata henkilön yritystä saavuttaa tai ansaita jotain pitkäpinnaisesti. Jaksaminen itsessään liittyy pitkäpinnaisuuteen, pysyvyyteen, jatkuvuuteen, tauon pitämiseen sekä pysähtymiseen. Jaksamista kuvataan myös toimintakyky käsitteenä. Jaksaminen työssä sekä koulussa voidaan nähdä henkilön fyysisestä ja psyykkisestä tilasta sekä joustavuudesta / valmiudesta ottaa vastaan uusia haasteita ja edelleen jatkaa työskentelyä. (Korpela 2005, 61–62.)

2.2 Covid-19 vaikutus alakouluikäisten työskentelyyn

Suomessa jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Alakouluikäisillä on koulupäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali sekä työvälineet ja työaineet ovat oppilaalle maksuttomia. Koulujen tulee edistää kaikkien alakouluikäisten osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan, sen kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvistä asioista. (Opetushallitus n.d.)

Covid-19 pandemian laajentuessa ja isojen tarttuvuus lukujen vuoksi otettiin käyttöön valmiuslaki. Valtioneuvosto asetti 17.3.2020 valmiuslain nojalla varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulu-

tuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista Suomessa. Asetus tuli voimaan 18.3.2020, jossa aluehallintovirastojen päätöksillä koulujen, oppilaitosten ja perusopetuksen tilat suljettiin ja lähiopetus niissä keskeytettiin ja siirryttiin etäopetukseen. Lähiopetusoikeudesta huolimatta valtioneuvosto suositti vahvasti kaikkia osallistumaan opetukseen etäopetuksen välityksellä, jos vain mahdollista. Opetuksen poikkeusjärjestelyjä varauduttiin jatkamaan lukukauden 2019–2020 loppuun asti, mikäli pandemian rajoittaminen sitä olisi vaatinut. (Vuorio, Ranta, Koskinen, Nevalainen-Sumkin, Helminen & Miettunen 2021, 13–14.)

Esi- ja perusopetuksessa palattiin lähiopetukseen 14.5.2020. Lähiopetuksessa tuli noudattaa opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeita. Syyslukukaudella 2020 perusopetus järjestettiin lähtökohtaisesti lähiopetuksena normaaliolojen lainsäädännön mukaisesti. Jos lähiopetusta ei voitu covid-19 tilanteen vuoksi turvallisesti järjestää, voitiin opetuksessa siirtyä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin. Perusopetuslain väliaikainen muutos hyväksyttiin 26.6.2020, ja muutos oli voimassa 1.8.2020–31.7.2022. Muutoksella turvattiin perusopetuslain mukaisen opetuksen turvallinen järjestäminen. (Vuorio ym. 2021, 13.)

Poikkeuksellisia opetus menetelmiä olivat etäopetuksen lisäksi hybridiopeutus. Etäopetuksessa opettaja ja alakouluikäinen eivät ole samassa tilassa fyysisesti, mutta ovat internetin välityksellä reaaliaikaisella tai ei reaaliaikaisella välityksellä yhteydessä. Etäopetuksessa seurataan normaalia lukujärjestystä, jossa opettaja voi antaa tehtäviä erilaisissa tehtävämuodoissa. Alakouluikäisillä on mahdollisuus olla yhteydessä opettajaansa ja saada tukea opetuksen aikana. Hybridiopeutus on joustavan lähi- ja etäopiskelun yhdistelmä, jossa voidaan hyödyntää molempia malleja aina tarpeen vaatiessa. (Vuorio ym. 2021, 14). Etäopetuksen toteuttamiseen tarvitaan laadukkaat välineet. Niin opetukseen toteuttajalla kuin oppilaallakin on oltava työskentelyn edellyttämä tekninen valmius sekä lisäksi osaamista sähköiseen työskentelyyn. (Laakso 2020.)

Koulupäivään tuo säännöllisyyttä ja rytmiä opiskelu lukujärjestyksen mukaisesti. Välitunnit ovat virkistäytymisen aikaa myös etäopetuksen aikana. Riittävä ja säännöllinen opettajan ja alakouluikäisen välinen vuorovaikutus sekä vertaisvuorovaikutus mahdollistavat opiskelussa edistymisen ja palautteen antamisen, vaikka opinnoissa voi olla itsenäistä tehtävien tekemistä samalla tavoin kuin lähiopetuksessa. Etäopetus ei tarkoita pelkkien oppimistehtävien antamista. Varsinkin nuoremmat ja tuen piirissä olevat oppilaat tarvitsevat opettajan vuorovaikutusta. (Opetushallitus 2022.)

Opetuksen järjestäjä arvioi, voiko opetusta järjestää turvallisesti esimerkiksi väljyydellä, hyvällä hygienialla, opetuksen porrastuksella tai koulupäivän toimintoja hyödyntämällä esimerkiksi väistötiloja tai muita käytettävissä olevia tiloja. (Opetushallitus 2022.) Lähiopetus tilanteissa joudutaan huomioimaan opetustilojen soveltuvuutta ja turvavälien toteutumisia. Käsi ja yskimishygieniasta huolehtiminen ja ohjaaminen korostuvat myös.

Suomen perusopetus on yleissivistävää koulutusta, jolla on kasvatus- että opetustehtävä. Sen tavoitteena on tukea alakouluikäisten kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä ja myös opettaa tietoja ja taitoja. Peruskoulussa on vuosiluokat 1–9, joka on tarkoitettu 7–16 vuotiaiden ikäluokalle. Jokaisella alakouluikäisellä on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulussa. Perusopetus antaa edellytyksiä loppuelämän ajan oppimiselle. Perusopetus antaa valmiuden ja kelpoisuuden toisen asteen opiskeluun. Peruskoulun yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. (Opetushallitus n.d.)

2.3 Covid-19 vaikutus alakouluikäisten jaksamiseen

Covid-19 vaikutukset voivat olla pitkäaikaisia ja vaikutuksia voi näkyä vielä pitkään kevään 2020 etäopetuksesta ja lähiopetuksen poikkeusjärjestelyistä. Paikallisesti tai joidenkin alakouluikäisten tai oppiaineiden näkökulmasta on voinut syntyä hyvinvointi- tai oppimisvajetta, jota on syytä selvittää ja paikata erilaisin keinoin. Erityisesti ne, joilla on ennestään ollut vaikeuksia, ovat kärsineet covid-19 tilanteesta. (Opetushallitus 2022)

Tutkimuksessa alakouluikäisten hyvinvoinnista Covid-19 etäkouluaikana moni totesi, että työkuorma kasvoi helposti suureksi erityisesti tunnollisilla alakouluikäisillä, joilla on oppimisen vaikeuksia. Työkuormaa selitettiin myös samankaltaisten tehtävien kasautumisella, kun tehtävien määrää ja suoritustapaa ei koulun puolelta koordinoitu, ja toisaalta liian laaja-alaisilla tehtävillä. Kuormittavaksi nähtiin myös se, että tehtäviä jouduttiin etsimään eri kanavista ja pitkien viestien joukosta. Muutamassa kommentissa nostettiin esiin myös huoli oppimisen vaikeuksien lisääntymisestä erityisesti tukea tarvitsevilla. Muutamat vastaajat pohtivat erityisopetuksen riittämättömiä resursseja ja sitä, että oppilashuolto ja erityisopetus eivät pysyneet etäopetuksen tuomissa muutoksissa mukana. (Sainio, Nurminen, Hämeenaho, Torppa, Poikkeus, & Aro 2020.)

Alakouluikäisten koulussa jaksamiseen vaikuttaa koulussa menestymisen lisäksi kotiolot. Etäopetukseen siirryttäessä kodin arki muuttui ja vaikutti näin jaksamiseen. Vuoden 2020 kivakoulu ky-

selyn koosteesta käy ilmi, että suurin osa vastaajista koki, että etäopetuksessa oli rennompia aikatäule ja työrauhan olevan parempi kotona. Kiusaamisen vähenemien oli myös merkittävää. Kyse-lyssä positiivisiksi asioiksi nousi myös kotona olemisen lisäksi pitempään nukkuminen ja koti-ruoka. Kaverien näkemisen väheneminen harmitti ja yksinäisyys lisääntyi. Usein kotioloihin jäi lapsen lisäksi muita sisaruksia ja ainakin yksi aikuinen. Alakouluikäiset kokivat saavansa tukea vanhemmiltaan ja sisaruksiltaan koulun käyntiin. Tukea olisi kaivattu kuitenkin koulun ja ulkopuolis-ten tuottajien puolelta enemmän. (Repo, Poskiparta, Herkama & Salmivalli 2020.)

Poikkeusolot ovat luoneet alakouluikäisille muun muassa turvattomuutta, ahdistusta ja epävarmuutta. Hyvinvointia edistävät suhteet ovat poikkeusolojen aikana vähentyneet huomattavasti alakouluikäisten keskuudessa ja yksinäisyyden tunteet lisääntyneet. Pidemmällä poissaololla varhaiskasvatuksesta, koulusta ja harrastuksista on merkittävä vaikutus erityisesti heikommassa ase-
massa olevien perheisiin ja niihin, jotka tarvitsevat useampia palveluja ja erityistä tukea pärjätäkseen. Tutkimuksia Covid-19 pandemian vaikutuksia alakouluikäisten elämiseen on julkaistu tähän mennessä vähän. Mainittavan suuri vaikutus Covid-19 pandemialla on tutkimuksen mukaan ollut arjen rutiinien ja hyvinvointia ylläpitävien tekijöiden huononemiseen. Nopea siirtyminen poik-keusoloihin on tehnyt kuormittumista erityisesti suuremmissa perheissä. Poikkeusolot ovat saa-neet vanhempien roolin koulunkäynnin avustamisessa hyvin selkeäksi. Vanhemmilla on eriarvoi-set mahdollisuudet tukea ja avustaa koulunkäyntiä. Vanhempien roolin kasvaessa, etäopetuk-
sessa samanvertaiset mahdollisuudet opetukseen huononee. Osa alakouluikäisistä on suoriutu-nut etäkoulusta hyvin ja pystynyt nauttimaan uudenaikaisista työmenetelmistä. Kuitenkin monelle itsenäinen työskentely ja tehtävistä selviytyminen on ollut vaikeaa tai ylitympäsemätöntä. Use-
ammatt tunnolliset alakouluikäiset ovat kuormittuneet ja stressaantuneet tehtävien suorittami-
sesta etäopetuksessa. Vanhempien jaksamista kuormittavat kiire, aikapaineet ja stressi, toisissa taas rajatumpaan toimeentuloon sijoittuvat huolet. Alakouluikäisten hyvinvoinnin edistämisessä yhteinen aika vanhempien kanssa, vanhempien voimavarat arjen huolehtimisen ja kasvatuksen tehtävissä, sekä perheen riittävä elintaso materiaalistien perustarpeiden hankkimiseksi ovat tär-keitä. (Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä. 2020.)

Perusopetuslaissa sanotaan, että opetukseen osallistuvalla on oikeus saada oppimiseen ja kou-lunkäyntiin riittävää tukea heti, kun tuen tarve ilmenee. Tuen tarpeen varhaiseksi havaitsemiseksi alakouluikäisten oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti. On huolehdittava alakouluikäisten oikeuksista ja mahdollisuuksista onnistua ja saada niistä kokemuk-
sia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa, tuettava alakouluikäisten myönteistä käsitystä

itsestään sekä koulutyöstä. Lähtökohtana opetuksen ja tuen järjestämiselle ovat kunkin alakouluikäisen ja opetusryhmän vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet. Huomiota tulee kiinnittää oppimisen esteettömyyteen sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamiseen liittyy yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja, joilla tuetaan oppimista ja koulunkäyntiä. Kun suunnitellaan opetusta sekä tukea on huomioitava suunnitteluvaiheessa tuen tarpeen tilapäinen vaihtelu tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhdestä tukimuodon tarpeesta useampaan tukimuodon tarpeeseen. Tuki, mitä alakouluikäisen tulisi saada, on oltava pitkäjänteisesti suunniteltua, joustavaa ja tuen tarpeen mukaisesti muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista. Kun alakouluikäisellä on tuen tarvetta, kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu. Alakouluikäisille ja huoltajille annetaan tietoa tukitoimien mahdollisuuksista, tukien kolmiportaisuudesta sekä tukimuodoista, jotka ovat käytettävissä. Huoltajia kannustetaan tukemaan alakoululaista tavoitteelliseen oppimiseen ja koulunkäyntiin. Alakouluikäisen edistymisen, tuen tarpeen arviointi sekä tuen suunnittelu on osa koulun ja kodin yhteistyötä. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä alakouluikäisten ja huoltajan kanssa. (Opetushallitus 2014.)

3 Tutkimukset tarkoitus, tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää millaista alakouluikäisten jaksaminen, ja koulussa selviytyminen on ollut covid-19 pandemian aikana. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville, millaista alakouluikäisten koulussa jaksaminen oli covid-19 etäopetusjakson aikana, sekä tarkastella koulun omia käytössä olleita tukitoimia sekä menetelmiä. Tutkimuskysymykset:

Miten covid-19 on vaikuttanut alakouluikäisten jaksamiseen koulussa?

Miten alakouluikäisten jaksamista on tuettu covid-19 pandemian aikana?

4 Opinnäytetyön toteutus

Laadullisessa tutkimuksessa selvitetään ihmisen käsitystä ja kokemusta luonnollisissa jokapäiväisissä elämän olosuhteissa. Ilmiötä, joka on tutkimuksen kohteena, tarkastellaan ilman etukäteisuunnitelmaa avoimesti. Tästä syntyy tutkittavaa ilmiötä kuvaileva teoreettinen rakennelma. (Kylmä, Vehviläinen-Julkunen, & Lähdevirta 2003.)

Käytimme haastattelumuotona teemahaastattelua. Tätä haastattelumuotoa käytetään, kun halutaan selvittää asioita, joiden tuloksista ei olla varmoja ja siitä on vielä vähän tietoa. Vastaukset perustuvat tutkimukseen osallistuvien kokemuksiin tutkitusta aiheesta. Teemahaastattelu käy parhaiten kokemuksen tutkimiseen ja sen kuvailemiseen. Tutkimukset, jotka hyödyntävät kokemus tietoa voivat parhaimmillaan tuoda hoitotyölle uutta hyödyllistä tietoa. Tässä haastattelu muodossa haastateltavien ääni tulee parhaiten kuulluksi. (Hirsjärvi & Hurme 2000.)

Laadullisella tutkimusmenetelmällä on tavoitteena saada tietoa, mikä auttaa ilmiön tai asian hahmottamisessa. Tutkimuksella on mahdollista tavoittaa esimerkiksi tärkeäksi koettuja tapahtumaketjuja ihmisen omassa elämässä. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena ovat kuvaukset ihmisen kokemuksesta. Laadullisen tutkimusmenetelmän tärkeä tehtävä on olla emansipatorinen. Tämä tarkoittaa, että tutkimuksen tulisi antaa, ei vain haastatteliijoille vaan myös haastateltaville tietoa asiasta. Laadullisella menetelmällä tutkimusaineistoa voidaan kerätä eritavoin kuten teemahaastattelu. Teemahaastattelun periaate on, että tutkimusongelmasta otetaan keskeiset aiheet sekä teema-alueet, jotka olisivat välttämättömiä käsitellä tutkimusongelmaan vastatessa. Teemahaastattelussa haastattelijan tehtävänä on pitää huoli, että haastateltavien keskustelu pysyy asetetuissa teemoissa. Tavoite on, että vastaaja antaisi jokaisesta teema-alueesta oman näkemyksensä haastattelutilanteessa. (Vilka, 2005 s.41–83.)

4.1 Aineistonkeruu

Laadullisessa tutkimuksessamme halusimme löytää kokemuksia covid-19 pandemian vaikutuksista alakouluikäisten lasten koulussa jaksamiseen. Kokemusten keräämiseksi koimme teemahaastattelun parhaimmaksi, sillä halusimme luoda tilanteen, jossa meidän kysymyksemme eivät rajaisi mahdollisesti tutkimuksen kannalta merkittäviä vastauksia pois suljetuilla kysymyksillä ja loisi tilaa avoimelle keskustelulle. Teemahaastattelun toteutus ryhmässä antoi vastaajille tilaa keskustella myös keskenään ja näin saatiin aikaan keskustelu kokemuksista. Halusimme kuulla eri

ammateissa ja rooleissa olevien ihmisten kokemuksia ja koimme että, avoimet kysymykset ovat parempi lähestymistapa selvittää jokaisen oma kokemus. Valitsimme laadullisen tutkimuksen, sillä kysymykset, joita pohdimme ja jotka esitimme haastattelussa, olivat avoimempia ja niiden vastausten tulkitsemiseen olisi voinut mennä enempi aikaa, mutta koemme että avoimilla kysymyksillä vastaajat saivat kertoa oman näkemyksen ja näin saimme paremman kuvan kokemuksesta.

Tutkimuksemme haastattelun kohderyhmäksi haettiin alakouluikäisten lasten kanssa työskenteleviä opettajia ja terveydenhoitajia Haapavedeltä. Haastattelun toteuttamiseksi haimme Haapaveden kaupungilta tarvittavaa tutkimuslupaa. Hyväksytyt tutkimusluvan jälkeen aloimme kartoittaa ja rekrytoimaan haastateltavia. Lähetimme useille alakouluille lyhyen esitelmän tutkimuksesta ja pyysimme halukkaita haastatteluun osallistujia ottamaan meihin yhteyttä. Haastateltavaksi saatiin yksi terveydenhoitaja ja rehtori. Haastateltavien kanssa sovittiin yhteinen sopiva ajankohta ja pyydettiin allekirjoittamaan suostumus haastatteluun osallistumisesta ja äänittämisestä ennen haastattelun aloittamista. Haastattelu ajankohta sijoittui 2022 syksylle.

Haastatteluun osallistui kaksi haastattelijaa ja kaksi haastateltavaa. Haastattelu tapahtui Haapaveden alakoulun tiloissa ja lisäksi meillä oli teams- yhteys, jonka kautta toinen haastattelijaa ja haastateltava osallistuivat. Haastateltaville oli lähetetty ennakkoon haastattelukysymykset, jotta he voisivat valmistautua halutessaan haastatteluun. Haastattelulle oli varattu aikaa noin tunnin verran ja tämä aika osoittautui sopivaksi. Aineistonkeruu tapahtui haastattelulla, joka äänitettiin aineiston litterointia varten.

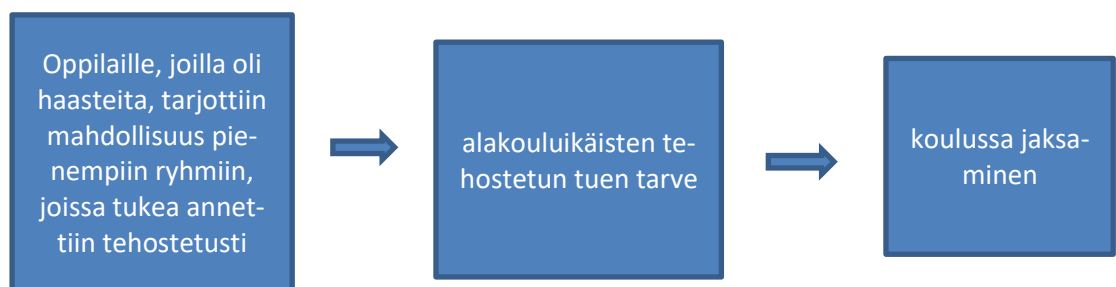
Haastattelutilanne oli rauhallinen ja avoin. Tilanteessa jokaisella oli helppo saada puheenvuoroa ja jokaisen asia kuunneltiin rauhassa loppuun ennen asiassa eteenpäin siirtymistä. Keskustelu haastattelun aikana oli rentoa ja vapaata. Haastattelu materiaalia kertyi äänitettynä kaiken kaikkiaan 43 minuutin edestä ja kirjoitettuna materiaalia oli runsaat 8 sivua.

4.2 Aineiston analyysi

Aineiston analyysiin ei ole tarkoin asetettuja sääntöjä, vaan sisältöanalyysiä voidaan lähteä lähestymään kahdella erilaisella tavalla; induktiivisella tai deduktiivisella. Induktiivisella lähestymistavalla aineistoa pelkistetään ja aletaan ryhmittelemään. Aineiston pelkistetyt ilmaisut kategorioidaan ja niille etsitään yhteisiä tekijöitä. induktiivinen sisällönanalyysi lähtee aineistosta ja aineisto

antaa suunnan, kuinka analyysi etenee. (Kyngäs & Vanhanen 1999.) Käytimme tutkimuksemme induktiivista sisällönanalyysia, koska aineistolla oli merkittävin rooli tutkimustuloksiin verraten.

Haastatteluaineisto tallennettiin äänittämällä ja tämä tallennettu äänite kirjoitettiin sanasta sanaan Word tiedostolle. Äänite tallennettiin erilliseen pilvipalveluun yhdessä word-tiedoston kanssa, jotka hävitämme tutkimuksen valmistuttua. Huomioimme kirjoitetussa aineistossa, kenen puheenvuoro oli merkitsemällä, oliko kyseessä haastattelija vai haastateltava 1 tai 2. Näin pysyimme lukiessamme kirjoitettua aineistoa helpommin tunnistamaan ja tulkitsemaan kenen huomiosta oli kyse. Kirjoitettuumme koko haastattelun Word tiedostolle aloimme alleviivaamaan siitä kohtia, jotka näimme vastaavan tutkimuskysymyksiimme tai olevan muuten tutkimuksellemme merkityksellisiä. Alleviivatut kohdat asetettiin taulukkoon ensimmäiseen lokeroon siinä muodossa kuin ne oli haastattelussa käyneet ilmi.

Veimme jokaista kohtaa eteenpäin pelkistämällä alkuperäisiä ilmaisuja etsien niistä ilmi käyvää sanomaa. Pelkistettyjen muotojen avulla aloimme käymään läpi olisiko niillä samankaltaisuuksia. Samankaltaiset kohteet saivat oman alakategoriansa, kuten turvallinen ja tuttu ympäristö, tuki-toimet tai haasteet. Alakategorioissa ilmenneet asiat yhdistyivät yläkategorioissa ja ne muodostivat yhdessä pääkategoriamme.

5 Tulokset

Tutkimustuloksia ei laadullisessa tutkimuksessa voi kuvata vain numerotiedoilla kuten määrällisessä tutkimuksessa. Lukija voi muodostaa käsityksen aineiston laadusta sekä analyysin osuvuudesta aineiston suorista lainauksista. Tulosten esittäminen ei tulisi jäädä vain kuvailevalle tasolle. (Aira 2005.)

Ennen haastattelun alkua kartoitimme haastateltavien taustatietoja, jotta saisimme lisättyä luotettavuutta. Työkokemusta kouluympäristössä oli kertynyt ensimmäiselle haasteltavalle yli 24 vuotta. Toisella haastateltavalla työkokemusta kyseisessä koulussa oli kertynyt jo 10 vuotta. Saimme kuvan siitä, että koko koulun oppilaat ja kouluympäristö oli heille jo pitkältä ajalta tuttuja.

Etäopetuksen aikana koululla hyödynnettiin kuraattoria sekä koulunkäyntiavustajia opetuksen tukena heille, jotka meinasivat jäädä opetuksessa jälkeen. Koulunkäyntiavustajat mahdollistivat etäopetuksen ajalle pienryhmiä, joissa opetus oli tehostettua. Erityisoppilaat pääsivät lähiopetukseen pienryhmissä, myös etäopetuksen aikana. Etäopetus jakson aikana opettajat ja muu koulun henkilöstö pyrki myös olemaan tiiviistä yhteydessä alakoululaisiin.

”... etäopetuksen aikana oli niille, joilla oli jotain erityisen tuen tai tehostetun tuen tarvetta miitissä sitten semmoisia pienempiä ryhmiä, joissa koulunkäynninohjaajan ohjauksella sitten edettiin...”H1

”...Haapavedellä oli etäopetuksenkin aikana erityisoppilaat lähiopetuksessa keskustassa näille, joilla ei voinut millään muulla tavalla järkätä opetusta...”H1

”...Kuraattorit kuitenkin jäi töihin, että ne on varmaan niihin ottanut yhteyttä, jotka oli vaarassa vähän niinkuin tippua systeemistä...”H1

”...sitä yhteyttä pidettiin ja annettiin henkilökohtaista ohjausta tarvittaessa...”H1

Vahvuutena nähtiin alakouluikäisen kyky itsenäiseen työskentelyyn.

”...semmoset oppilaat jotka pystyy itsenäiseen työskentelyyn selvis tosi hyvin mut varmasti osalla sitte oli vähä semmosta ali-suoriutumista...”H1

Koululla oli käytössä erilaisia sovelluksia, jotka koettiin käteväksi avuksi opetuksen suunnittelussa. Koululla oli hyvin läppäreitä käytössä Covid-19 aikana. Oppilaille koneiden käyttöönotto sekä osa sovelluksista, joita etäopetuksen aikana käytettiin, oli jo entuudestaan tuttuja. Tämä helpotti etäopetukseen siirtymistä. Sovellusten avulla opettaja pystyi valvomaan kokeita sekä tarkastelemaan tehtäviä.

”...sitten meillä oli tuo Ville alusta käytössä, jossa matikan ja äikän tehtäviä, se on tosi hyvä, kun siellä voi seurata niinkun oppilaiden etenemistä...”H1

”... Google drivessä tehtiin tehtäviä nii, että jakoivat minulle heti tiedoston ja mä pystyin kommentoimaan ja seuraamaan työskentelyä...”H1

”...whatsapp meillä oli käytössä näitten vitos-kutos luokkalaisten kanssa. meillä oli ihan luokka ryhmä ja sitten oppilaat laitto yksittäinkin viestiä...”H1

Etäopetuksen aikana Haapaveden koulun terveydenhoitajat laitettiin työnsiirtoon, mutta terveystarkastukset sekä rokotukset pystyttiin toteuttamaan. Etäopetuksen ajalla kouluterveydenhuolto kuitenkin toteutettiin suhteellisen normaalisti.

”...meiltä lähti terveydenhoitajat sitten kouluilta työnsiirtoon etäopetuksen ajaksi kokonaan, se ei tosiaan ollut varmaa mikään hyvä idea...”H2

”...Tyttöjen hpv rokotukset pistettiin kuitenkin, me soitettiin, että tulisivat tänne tk:hon...”H2

Haasteita koettiin olevan huomattavasti. Näistä suurimmiksi haasteiksi nousivat yksin toimiminen, epävarmuus, kavereiden näkemisen puute sekä väsymys ja kyllästyminen. Tukitoimilla haasteita kuitenkin pyrittiin ehkäisemään ja ennakoimaan.

”...etäopetuksessa ensimmäinen varmaan, kun se alkoi nii kaikki oppilaat ei ymmärtänyt et meillä on koulua...”H1

”...et vaikka miitti oli ja oltii yhteydessä nii oppilaat oli hirveen arkoja et ne ei siinä ajassa lähteny siihe keskusteluun...”H1

”...justiin tuo oppilaiden sosiaaliset kontaktit rajoittui, että meilläkin kaikki kerhotoiminta oli seis ja muu että se rajattu että käytiin koulussa...”H1

”...minun mielestä oppilaissa rupesi näkyä semmoinen väsymys et vaikka se oli semmoinen kahdeksan viikon jakso niin siihen yksintyöskentelyyn ja kotona olemiseen...”H1

”...ehkä näillä pienemmillä enempi sitten se kavereitten kaipuu...”H1

Haastattelevat kokivat kuitenkin, ettei alakoululla koettu masennuksen kaltaisia oireita.

”...et mun mielestä alakoululaisilla oo ollu mitenkään näitä masennusjuttuja tullu et ne on varmaa enemmän just siellä yläkoulun puolella tosiaan...”H2

Nuorimmilla alakouluikäisillä huomattiin olevan myös haasteita etäopetukseen osallistumisen kanssa, sillä he olisivat kaivanneet apua tehtävien tekoon ja tietokoneitten käytössä. Vanhempien rooli kotona oli huomattava tehtävien ja yhteyksien kanssa. Osalle syntyi oppimisaukkoja näiden ongelmien vuoksi.

”... pienempien kanssa varmasti haasteellisempaa oli että oisivat tarvinnu apua ja aikuista siihen meetinkin pitämiseen...”H1

”...Pienten kanssa oli haasteellista, kun ne tarttee aikuista avuksi käyttää koneita...”H1

”...vanhemmat joutu tietysti auttaa sitte kotona noitte pienten kanssa...”

”...eniten paikkailtiin pienempien oppilaitten oppimisaukkoja, että ne ois tarvinnu enemmän tukea ja ohjausta tehtävien kanssa, eivätkä osanneet yksin sitä meettiä käyttää niin hyvin...”

Haastateltavat kokivat hyvänä etuna koulun pienuuden sekä sen että oppilaat sekä opettajat olivat entuudestaan keskenään tuttuja toisilleen.

”...opiskelijat on kyllä tuttuja. Mää oon tuolla välkälläkin tekemisissä muittenkin, kun oman luokan kanssa, että sehän on tämmöisen pienen koulun ihanuus, että tutustuu koko koulun oppilaisiin...”H1

”...on helppo tehdä yhteistyötä, kun on tuttu ja turvallinen ihminen...”H1

5.1 Tulosten tarkastelu

5.2 Miten covid-19 on vaikuttanut alakouluikäisten jaksamiseen koulussa?

Tutkimuksemme osoitti, että covid-19 on vaikuttanut alakouluikäisten jaksamiseen osalla enemmän ja osalla vähemmän. Haastatteluista kävi ilmi, että alakouluikäiset jotka alun perin pystyivät itsenäiseen työskentelyyn, pärjäsivät pandemian aikana paremmin. Selviä kyllästymisen ja väsymyksen merkkejä oli haastattelun perusteella huomattavissa pandemian loppuajana, jolloin kyseiset merkit olivat huomattavissa alakouluikäisten jaksamisessa. Pienempien alakouluikäisten kanssa koettiin, että kotioloissa tietokoneiden käytössä sekä opetusmenetelmien hallitsemisessa olisi tarvittu enemmän tukea. Tämä lisäsi vanhempien tärkeyttä etäopetuksen aikana. Myös tehtävien hallinnassa huomattiin oppimisaukkoja, joita lähiopetus olisi tarjonnut. Kahdeksan viikon etäopetus jakson jälkeen kouluun palattaessa alakouluikäisillä oli koulussa käytössä hengitysmaskit. Tästä alakouluikäisillä oli erinäisiä oireita, jotka eivät olleet kaikille mieluisia. Suurimmaksi jaksamista koettelevaksi haasteeksi koettiin sosiaalisten suhteiden vähyys etäopetuksen aikana.

5.3 Miten alakouluikäisten jaksamista on tuettu covid-19 aikana?

Toisessa tutkimuskysymyksessämme halusimme haastattelun avulla konkreettisia toimia sille, mitä välineitä tai opetusmenetelmiä kyseinen koulu on käyttänyt etäopetuksen aikana. Tutkimuksemme osoitti, että koulu kykeni pienuudestaan huolimatta järjestämään huomattavasti erilaisia tukitoimia opetuksessa huomioiden myös alakouluikäiset, joilla oli erityistuen tarpeita. Tilanteissa, jossa alakouluikäisen huomattiin tarvitsevan tehostettua tukea, opettajat hyödynsivät kuraattoreita sekä koulunkäyntiavustajia, joiden kanssa oppimisaukkoja pystyttiin alakouluikäisten kohdalla paikkailemaan. Koululla oli huomattavasti tietokoneita sekä sovelluksia, joita opettajat hyödynsivät opetuksessa. Ennen etäopetuksen alkua koulu oli käyttänyt suurimmaksi osaksi niitä sovelluksia opetuksessa jo valmiiksi, ennen etäopetukseen siirtymistä. Tämä helpotti opetusta, kun sovellusten käyttö oli suurimmalle osalle alakouluikäisistä tuttua. Koulu pystyi etäopetuksesta huolimatta järjestämään ryhmä sekä yksilöopetusta alakouluikäisille. Etäopetuksen aikana opettajat sekä koulu itsessään pitivät tiiviisti yhteyttä koteihin.

6 Pohdinta

6.1 Luotettavuus

Luotettavuuden takaamme opinnäytetyössä niin, että sen tulokset ovat täysin todenmukaisia, muuttelemattomia ja asiaan kuuluvia sekä ymmärrettävissä. Se, miten laadullista tutkimusta ja sen luotettavuutta voitaisiin arvioida, on monia eri tapoja ja siihen vaikuttavat monet tekijät. Tuomi & Sarajärvi (2011) määrittelevät sellaista käsitteistöä, jolla pystytään kuvaamaan, pohtimaan ja arvioimaan laadullista tutkimusta monilla eri tasoilla; puolueettomuus, uskottavuus, siirrettävyys, riippuvuus, vahvistettavuus ja vastaavuus. Opinnäytetyössämme Uskottavuus näkyy aineiston ja tulosten välillä. Alkuperäinen aineisto siirtyy muuttumattomana tulokseksi, jonka uskottavuutta lisää aineiston pysyvyys. Puolueettomuus näkyy tekijöiden tapana tarkastella tuloksia neutraalilla tavalla, jossa aineiston annetaan kertoa itse itsestään. Siirrettävyydellä tarkoitetaan, sitä voidaanko opinnäytetyössä saatuja tuloksia hyödyntää jossain muussa samankaltaisessa tutkimuksessa, jossa taas vastaavuutta voidaan arvioida, onko samankaltaisissa tutkimuksissa tuloksetkin samankaltaisia. Opinnäytetyömme toteutus tavan vuoksi on helppo luoda samankaltainen tutkimus ympäristö, jolloin se on verrattavissa tuloksiltaan toisiin tutkimuksiin ja niiden tuloksiin.

Luotettavuuden lisäämiseksi tutkimukseen osallistuneiden määrä tulisi ilmoittaa, sekä miten osallistujat on valittu tutkimukseen. Tutkimukseen osallistuvine anonymiteetista tulee kuitenkin huolehtia tarkasti koko tutkimus prosessin ajan. Tutkijat antavat osallistuneiden lukea tutkimusten tulokset ennen tutkimuksen julkaisua. Samalla mainitaan heidän kommenttinsa tutkimuksessa. Myös aineiston analyysitapa on selvitettävä tutkimuksessa, jotta voidaan varmistua aineiston muuttumattomuudesta. Raportoinnin osuudessa selvitetään, miten aineisto on koottu. Tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida eettisesti ja korkeatasoisesti koko prosessin aikana. (Tuomi & Sarajärvi 2011.)

Kartoitimme mahdollisia ongelmatilanteita ennen haastattelua, joita haastattelutilanteessa olisi saattanut ilmetä; yksi haastateltavista ei halua puhua aiheesta muiden kuin tutkijoiden kanssa, haastateltava(t) eivät pääse paikalle sekä erimielisyydet ja niistä tulevat komplikaatiot keskusteluun.

Haastattelun luotettavuutta lisäsi se, että kartoitimme haastattelijoiden työkokemusta ennen haastattelun alkua. Koemme, että pitkällä työkokemuksella haastattelijoiden kokonaisuuden hahmottaminen tutkimuksen mielessä on luotettavampaa, kun haastatteliijoilla on selkeät huomiot

ajasta ennen ja jälkeen covid-19 pandemian. Haastattelua suunnitellessa päätimme, että vähintään toinen opinnäytetyömme tekijöistä pääsisi paikanpäälle, jotta ilmeet, eleet ja ympäristö saataisiin taltioitua haastattelun yhteyteen. Tämä toimi lisäksi mielestämme tutkimuksemme luotettavuutta. Tulos luvussa olemme käyttäneet haastateltavien alkuperäisiä lausahduksia. Pohdimme, että lukumukavuuden takaamiseksi lauseiden kirjoittaminen selkokielelle olisi hyvä, mutta toisaalta mielestämme haastattelutulosten luotettavuuden arviointia lisää se, että haastateltavien näkemykset on tuotu tutkimuksessamme esiin juuri niin kuin he ovat sen itse sanoneet.

Alun perin olisimme opinnäytetyötä tekevän parini kanssa halunneet useamman koulun sekä enemmän opettajia mukaan haastatteluun. Kuitenkin rekrytoinneista huolimatta osallistujamäärä jäi vähäiseksi ja täten kahden henkilön kokemukset oman koulunsa covid-19 pandemia ajasta jäi tutkimuksemme perusteella vajaaksi. Olisimme saaneet enemmän tutkimustietoa, jos tutkittavassa ryhmässä olisi ollut myös yläkouluikäisiä alakouluikäisten lisäksi. Tutkimustuloksista olisi myös tullut laajempia, jos osallistujia olisi ollut enemmän. Saimme kuitenkin luotua monta hyvää haastattelukysymystä mitkä pohjautuivat tutkimuskysymyksiimme. Teoreettinen viitekehys tässä opinnäytetyössämme koostuu niin tuoreista lähteistä kuin tutkimuksen tekovaiheessa oli saatavilla. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (1997, 102) mukaan tutkimuksen luotettavuutta lisää tuoreet lähteet.

Opinnäytetyötä tehdessämme ja lähteitä hakiessamme huomasimme, että itsessään alakouluikäisten hyvinvoinnista, sekä jaksamisesta oli julkaistu huomattavan vähän tutkimustietoa. Pääasiallisesti lähteet keräsimme vuosilta 1999–2022. Lähteinä käytimme artikkeleita, pro gradua ja väitöskirjaa, opetushallituksen sivuja, laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirjaa ja terveydenhuollon sivuja, joihin kuului Duodecim, THL sekä Terveysportti. (Miten vaikuttaa luotettavuuteen) Hakusivustona toimi pääasiallisesti google scholar. Osa lähteistä on aika vanhoja, joka voi tarkoittaa sitä, että tieto saattaa olla vanhentunutta tai siitä on löydetty jo uudempaa tietoa. On kuitenkin huomioitava, että vaikka tieto olisikin vanhempaa voi se silti olla pätevää. Koemme että käyttämämme lähteet olivat ajantasaisia ja käytetyt alustat tiedon haulle ovat luotettavia sillä niissä on nimetty tutkimusryhmä tai henkilö. Käytetyille lähteille löytyy lisäksi julkaisu vuosi. Tutkielmassamme aineiston haku tapahtui haastatteluna, josta saamme tietyn koulun alakouluikäisten jaksamiseen liittyvää tietoa kyseisen alakoulun kahdelta alan ammattilaiselta. Tiedon haku tapahtui kevästä 2022 vuoden 2023 alkuun.

6.2 Eettisyys

Eettisyys on käsitys oikeasta ja väärästä, se on moraalista toimintaa. Tutkimuksessa eettisyys näkyy tutkijan toimintatapana tutkimustaan, tutkittavaa aihetta, tutkimukseen osallistuvia henkilöitä ja aineistoa kohtaan. Tutkimuksen aikana tutkijalla on vastuu noudattaa tutkittavien ihmisarvoa, itsemääräämisoikeuttaja tasa-arvoa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tutkittavilla on oikeus kieltäytyä kesken tutkimuksen osallistumasta tai kieltää häneltä kerätyn aineiston käyttö. Aineiston muuttumattomuus ja sen oikein käyttäminen ovat täysin tutkijan vastuulla. Tutkijalta vaaditaan hyviä tieteellisen käytännön taitamista, joka tarkoittaa rehellisyyttä, tarkkaavaisuutta ja huolellisuutta kaikissa tutkimuksen vaiheissa ja sen aineistoon liittyvissä asioissa. Tutkijan oma kriittisyys tutkimusta kohtaan on myös osa eettisyyttä ja hyvää tieteellistä käytäntöä. (Vuori 2021.)

Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen lähtökohtana on luottamus tutkijoihin ja heidän aiheeseensa. Luottamuksen säilymiseksi tutkimukseen osallistuvien henkilöiden ihmisarvoa ja oikeuksia kunnioitetaan. Tutkimustilanteet ja niiden aiheet voivat aiheuttaa eri ihmisissä erilaisia reaktioita. Näihin tilanteisiin saa ilmentyä samanlaista rasisitua henkisesti ja tunteiden voimakkuutta kuin arkipäivän tilanteissakin. Haastateltavat saavat aina poikkeuksetta tietoa tutkimuksen sisällöstä, heidän antamiensa tietojen käsittelystä, kuinka toteutus suoritetaan käytännössä ja mitä tutkimukseen osallistuminen tarkoittaa. Informaatio tutkimuksesta annetaan haastateltavalle tämä ymmärtämällä kielellä tai sähköisessä muodossa. Tutkimukseen osallistuvalla annetaan riittävän paljon harkinta-aikaa osallistumispäätökseen ja tutkimusta koskeviin kysymyksiinsä vastataan aina. Tutkimukseen osallistuvien henkilöiden tietoja ei julkaista niin, että heidät voisi näistä tunnistaa. Tutkimus toteutetaan niin, ettei se tule aiheuttamaan tutkittavina oleville ihmisille tai yhteisölle vahinkoja, riskejä tai haittoja. (Kohonen, Kuula-Luumi & Spoof 2019.) Tutkimuksen eettisyydellä tarkoitetaan tieteellisen käytännön toteutusta, jossa tutkimus sekä tiedonhankintamenetelmät ovat eettisesti perusteltuja ja tietoisia. Menetelmät voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen. Nämä vaiheet käsittävät aihevalinnan ja sen merkityksellisyyden, tutkimuksessa mukana olevien henkilöiden tietosuojan sekä vältettävän epärehellisyyden. (Hirsjärvi ym. 2004, 26–27.)

Tutkimuksessa emme käytä henkilötietoja. Tutkimusaineistoa käsitellessämme huolehdimme, että kukaan ulkopuolinen, tutkimukseen liittymätön henkilö ei ole paikalla kuuntelemassa äänitettä, jonka nauhoitimme tai lukemassa puhtaaksi kirjoitusvaiheessa olevaa tekstiä. Teimme alusta alkaen tutkimustamme kahdestaan omassa tilassa, jossa ei ollut häiriötekijöitä. Kaikki kerätty materiaali säilytettiin suojatussa pilvi palvelussa, jonne oli pääsy vain opinnäytetyön tekijöillä.

Suurin eettinen ristiriita opinnäytetyössämme tuntui olevan ammattinimikkeitten käyttö. Luotettavuutta lisättiin selvittämällä haastateltavien ammatti ja heidän kokemuksensa koulu yhteisössä. Mutta koska tutkittava paikkakunta on kuitenkin pieni kyseisen ammattiryhmä edustajia kuitenkin rajallisesti ja pohdimme, pystyykö päättämään pelkkien ammattien mainitsemisen avulla, ketä olemme haastatelleet. Päädyimme kuitenkin siihen lopputulokseen, että ammattinimikkeitten mainitseminen lisää luotettavuutta ja ettei anonymitteetti ole vaarassa. Haastateltavilta on myös kysytty saako heidän ammattinimikkeitensä käyttää opinnäytetyössä.

6.3 Osaamisen kehittyminen

Yrittäjyys ja johtamisen kannalta osaaminen karttui priorisoimalla opinnäytetyön teon aikana työtehtävämme ja niihin liittyvät vastuut. Osasimme arvioida, dokumentoida ja seurata yhtenäisen käytännön tuloksia. Saimme paljon hyvää ja laadukasta tietoa siitä, miten covid-19 on vaikuttanut Suomen opetustoimiin ja osaamme vastedeskin etsiä tieteellisiä lähteitä käyttäen tietoa mahdollisista uusista sairauksista, jotka voisivat yhteiskuntamme opetustoimiin vaikuttaa. Osaaminen on toteutunut näyttöön perustuvan tiedon etsinnässä, yhteistyön kehittämisessä, sopimusten laatimisessa sekä haastattelujen järjestämisessä.

Opinnäytetyö on auttanut meitä arvioimaan sekä kehittämään omaa toimintaamme. Opimme arvioimaan kriittisesti sitä aineistoa, mikä palvelee kaikista eniten tutkimustamme sekä lähteitä, joita käytimme. Kehityimme tutkimuksen tekijöinä sekä sen suunnittelussa ja aikatauluttamisessa. Suunnittelimme aikarajoja tietyille tehtäville, mitä opinnäytetyömme vaati. Kykenimme arvioimaan osaamistamme ja kehittymistämme vuorovaikutussuhteissa. Olimme yhteydessä erilaisiin toimijoihin, jotta saimme tarvittavat luvat ja esitiedot tutkimustamme varten. Osasimme arvioida resurssit, priorisoida työtehtävät ja vastuut. Sovimme etukäteen yhteiset sekä erikseen tehtävät työt ja niille aikarajat. Tarkastelimme omaa osaamistamme kriittisesti. Tiedostimme omat rajamme sekä tutkimuksemme rajallisuuden ja pyysimme tarvittaessa lisäohjeistusta. Hallitsemme tiedonhaun terveystieteiden tietokannoista, joita hyödynsimme tutkiessamme kokonaisvaltaisesti mm. covid-19 pandemian ajanjaksoa. (Eriksson, Korhonen, Merasto & Moisio 2015, 37-47.)

Yhteiskunnallisella tasolla pohdimme, kuinka tulevaisuudessa osattaisiin varautua kenties paremmin mahdollisiin laajoihin kulkutauteihin ja pandemioihin. Maailman muuttuessa ja teknologian kehittyessä ajattelimme, että uusien tautien ennenaikainen ja varhainen havaitseminen saattaisi

vähentää kansainvälisiä ongelmia sekä auttaa yhteiskunnalliseen varautumiseen mikä koskisi muun muassa rajoituksia. Kuinka esimerkiksi sairaaloissa ja yleisesti eri hoitotyön organisaatioissa osattaisiin järjestelmällisemmin aloittaa sekä suunnitella hoitotyön toteutusta tulevaisuudessa mahdollisen uuden pandemian alla.

6.4 Jatkotutkimusaiheet

Tutkimusta tehdessämme jouduimme omien voimavarojen ja resurssien puitteessa rajaamaan tutkimustamme. Tutkimuksemme jäi hieman suppeaksi ja sitä on helppo lähteä viemään eteenpäin erilaisilla jatkotutkimuksille, kuten ottamalla kaikki Haapaveden kaupungin koulut tutkimukseen mukaan ja vertailla näiden välillä huomattuja eroja. Vertailua voisi tehdä myös naapurikuntien kanssa tai valtakunnallisemmassa mittakaavassa, kuinka esim. Etelä- ja Pohjois- Suomessa koettiin covid-19 pandemian vaikutus koulunkäynti jaksamiseen. Tutkimuksen haastattelu osion voisi myös toteuttaa henkilökunnan ja opettajien sijasta alakouluikäisten kanssa. Alakouluikäisten sijaan voidaan myös keskittyä yläkouluikäisten koulunkäynti jaksamiseen.

Lähteet

- Aira, M. (2005). laadullisen tutkimuksen arviointi. *Duodecim* 121(10):1073-77. Lääketieteellinen aikakauslehti duodecim <https://www.duodecimlehti.fi/duo94977>
- Ekebom, U-M., Helin, M. & Tulusto, R. (2000). *Satayksi koulu ongelmaa: opettajan käsikirjana*. Helsinki: Edita.
- Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio, E-L. (2015). Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen – Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus- hanke. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto ja Suomen sairaanhoidajaliitto ry. <https://www.epressi.com/media/userfiles/15014/1442254031/loppuraportti-sairaanhoidajan-ammattillinen-osaaminen.pdf>
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2000). *Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2004). *Tutki ja kirjoita*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Korpela, K. (2005). *Kasvun pelivara. Innovatiivisuus, motivaatio ja jaksaminen markkinointiviestintäyrityksessä. Akateeminen väitöskirja*. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy - Juvenes Print. <https://urn.fi/urn:isbn:951-44-6345-5>
- Kohonen, I., Kuula-Luumi, A & Spoof, S-K. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. *Tutkimuseettisten neuvottelukunnan ohje 2019 (3)*. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf
- Kylmä, J., Vehviläinen-Julkunen, K. & Lähdevirta, J. (2003). Laadullinen terveystutkimus; mitä, miten ja miksi? *Duodecim* 119(7):609-615. <https://www.duodecimlehti.fi/duo93495>
- Kyngäs, H. & Vanhanen, L. (1999). Sisällönanalyysi. *Hoitotiede* 11 (1). 3-11.
- Laakso, T. (2020). opetusta annetaan nyt monella tavalla, miten käy opetuksen laadun?. *blogiartikkelit*. <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/blogiartikkelit/OAJ-blogi/2020/opetusta-annetaan-nyt-monella-tavalla--miten-kay-opetuksen-laadun/>
- Lahikainen, A. & Paavonen, J. (2011). *Perhe ja lapsen hyvinvointi*. TAMK-opinnäytetyö <https://urn.fi/urn:nbn:uta-3-824>
- Lievonen, M. (2022). *Suomi koronan jälkeen*. Saatavilla 19.2.2023 <https://sorsafoundation.fi/wp-content/uploads/kss-suomi-koronan-jalkeen-web.pdf>
- Minkkinen, J. (2015). *Lapsen hyvinvointimalli – Lasten emotionaalinen hyvinvointi ja sosiaaliset suhteet alakoulussa*. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9822-0>

Mäensivu, K. (1999). opettaja määrittelijänä - oppilas määriteltävänä. Sanallisen oppilaan arvioinnin sisällön analyysi. Jyväskylän yliopiston pro gradu tutkielma. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8298-0>

Niskanen, S. (2019). Onko lapsi valmis kouluun?: Esi- ja alkuopettajien näkemyksiä ja kokemuksia. Turun yliopisto. Pro gradu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019103035989>

Opetushallitus. (N.d.). Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet perusopetuksessa. Saatavilla 30.4.2022. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaan-oikeudet-ja-velvollisuudet-perusopetuksessa>

Opetushallitus. (N.d.). Mitä on perusopetus?. Saatavilla 16.6.2022 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-perusopetus>

Opetushallitus. (2022). Varautuminen koronatilanteen jatkumiseen perusopetuksessa 1.1.2022 alkaen. saatavilla 7.2.2023 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varautuminen%20koronatilanteen%20jatkumiseen%20perusopetuksessa%201.1.2022%20alkaen%20_%20Opetushallitus_0.pdf

Opetushallitus. (2014). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. saatavilla 30.8.2022 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Repo, J., Poskiparta, E., Herkama, S. & Salmivalli, C. (2020). Koululaisten koronakevät: kyselyn tulokset. Turun yliopisto. Saatavilla 5.5.2022 <https://invest.utu.fi/fi/koululaisten-koronakevat-kyselyn-tulokset/>

Saastamoinen, H. (2014). Yläkoulun oppilaiden kokemuksia kouluhyvinvointia tukevista tekijöistä ja kehitysehdotuksia kouluhyvinvoinnin edistämiseksi. Tampereen yliopiston pro gradu tutkielma. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201408062031>

Sainio, M., Nurminen, T., Hämeenaho, P., Torppa, M., Poikkeus, A.-M., & Aro, T. (2020). Koulujen henkilökunnan kokemukset oppilaiden hyvinvoinnista COVID-19-etäkouluaikana : "Osa puhkesi kukkaan. Muutamat pitivät rimaa alhaalla.". Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti 30(3), 12-32. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202101201164>

Sairaanhoidajien kompetenssit. Savonia. Saatavilla 28.5.2022. http://webd.savonia.fi/nettiops/TE15S_Sairaanhoidajankompetenssit.pdf

Simonson, M. & Seepersaud, D. J. (2019). Distance Education: Definition and Glossary of Terms, 4th Edition. Information Age Publishing.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä. Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa. (2020). Helsinki. Valtioneuvosto. Saatavilla. 9.5.2022. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-883-0>

Terveysportti. (2022). Covid-19 infektio. Lääkärin käsikirja. Saatavilla 30.8.2022. <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/ltk/article/ykt01229#s9>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2020). WHO julisti koronaviruksen kansainväliseksi kansanterveysuhaksi. Saatavilla 30.8.2022. <https://thl.fi/fi/-/who-julisti-koronaviruksen-kansainvaliseksi-kansanterveysuhaksi>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2022). Hyvinvointi. saatavilla 19.2.2023. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi>

Tiedenaiset. (2021). Mitä on kokonaisvaltainen hyvinvointi? Tuumakustannus. saatavilla 19.2.2023. <https://www.tuumakustannus.fi/artikkelit/kokonaisvaltainen-hyvinvointi>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vilkka, H. (2005). tutkimusmetodeja ammatilliselle kentälle. Helsinki: Tammi

Vuori, J. (2021). Tutkimusetiikka ihmistieteessä. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Saatavilla 14.5.2023. [https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimuseiikka/tutkimuseiikka-ihmistieteissa/](https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimuseiikka-ihmistieteissa/)

Vuorio J., Ranta, M., Koskinen, K., Nevalainen-Sumkin, T., Helminen, J. & Miettunen, A. (2021). Etäopetuksen tilannekuva koronapandemiassa vuonna 2020. Opetushallitus. (13-14) <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/etaopetuksen-tilannekuva-koronapandemiassa-vuonna-2020>

Aineistonhallinta suunnitelma

1) Aineistojen yleinen kuvaus

Työssämme hyödynnämme itse toteutetussa haastattelussa kerättyjä materiaaleja. Haastattelu äänitetään, josta teemme oman koosteen.

2) Aineistojen dokumentointi ja laatu

Äänite tallennetaan puhelimella selkeästi merkittynä opinnäytetyön materiaali kansioon, johon pääsee opinnäytetyön tekijät.

3) Säilytys ja varmuuskopiointi

Hallinnoimme aineistoa niin, että sitä pääsee käsittelemään ja muokkaamaan vain ne henkilöt, joille annetaan oikeudet avata työstämiskansio. Lupalaput ja tutkimuslupahakemukset säilytetään KAMK:in pilvipalvelussa.

4) Säilyttämiseen liittyvät eettiset ja lailliset kysymykset

Materiaaleissa ei tule ilmi arkaluontoisia tietoja kuten henkilötietoja eikä niitä haastatteluissa kysytä, joten niitä ei tarvitse suojata. Aineisto on tarkoitettu kuitenkin vain tämän opinnäytetyön käyttöön ja äänitetty aineisto poistetaan opinnäytetyön valmistuttua.

5) Aineiston avaaminen ja pitkäaikaissäilytys

Aineisto on tarkoitettu vain tämän opinnäytetyön käyttöön ja äänitetty aineisto poistetaan opinnäytetyön valmistuttua. Aineiston keräämiseen, säilyttämiseen ja avaamiseen käytetään luotettavia ja tietoturvallisia välineitä koko tutkimuksen ajan.

haastattelu kysymykset

1 (1)

31.8.2022

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö

Koronan vaikutus Haapaveden alakouluikäisten hyvinvointiin

Miia Ahola & Anni Seppänen

Haastattelukysymykset

Taustatiedot:

1. Kauanko olette olleet opettajina?
2. Kuinka hyvin tunnette oppilaanne?
3. Olivatko etäopetuksessa käytettävät työmenetelmät ennestään tuttuja?

4. Mitä tukitoimia koulunne on antanut alakouluikäisille Covid-19 pandemian aikana?
5. Minkälaisia haasteita opettajat ovat huomanneet opetustilanteissa pandemian aikana?
6. Ovatko alakouluikäiset tuoneet itse esille jaksamiseen liittyviä ongelmia pandemian aikana?
– jos on, miten niitä on lähdetty purkamaan?
7. Ovatko uudet opetusmenetelmät vaikuttaneet alakouluikäisten koulussa pärjäämiseen?
(arvosanat, poissaolot)
8. Kauanko koulunne joutui käyttämään etäopetus mallia pandemian aikana?
9. Miten alakouluikäisten jaksamista tuettiin etäopetuksen aikana?
10. Miten alakouluikäiset reagoivat muuttuneeseen opetusmenetelmään?

1 (1)

31.8.2022

Saatekirje

Hyvät vastaanottajat

Opiskelemme Kajaanin ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalan yksikössä terveydenhoitajan tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Teemme opinnäytetyötä Haapaveden alakouluikäisten koulu jaksamisesta. Opinnäytetyön tarkoituksena on, selvittää miten alakoululaisten jaksaminen koulussa on muuttunut covid-19 pandemian myötä. Tutkimuksen avulla haluamme auttaa kouluja kiinnittämään huomiota alakoululaisten jaksamiseen erityistilanteissa.

Opinnäytetyö toteutetaan ryhmähaastatteluna, johon kutsumme teidät osallistumaan. Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista. Haastatteluun varataan aikaa noin 2 tuntia. Haastattelu kysymykset saatte ohessa etukäteen tutustuttavaksi. Haastattelu äänitetään ja puretaan teksti muotoon opinnäytetyöhön, jonka jälkeen äänite poistetaan. Kaikki tiedot ovat luottamuksellisia ja haastateltavista ei kerätä henkilötietoja.

Opinnäytetyön tutkimusta varten on hankittu asianmukaiset luvat. Pyydämme teitä myös haastattelun alkaessa suostumaan kirjallisesti äänittämiseen ja materiaalin käyttöön opinnäytetyössä.

Opinnäytettymme ohjaajana toimii Sannamari Kortelainen Kajaanin ammattikorkeakoulusta s-posti sannamari.kortelainen@kamk.fi

Ystävällisin terveisin

Miia Ahola ja Anni Seppänen

s-posti: etunimisukunimi@kamk.fi

Kategoriointi

Alkuperäinen ilmaisu	pelkistetty ilmaisu	Alakategoria	Yläkategoria	pääkategoria
"...opiskelijat on kyllä tuttuja. Mää oon tuolla väkälläki tekemisissä muittenki ku oman luokan kanssa, että se hän on tämmösen pienen koulun ihanuus että tutustuu koko koulun oppilaisiin..."	pienessä koulussa oppilaat tulevat tutuiksi	Turvallinen ja tuttu ympäristö	opetusta edistävät asiat	koulussa jaksaminen
"...Kyllä, joo suurin osa oppilaista on tuttuja..."	Henkilökunta tuntee oppilaat			
"...on helppo tehdä yhteistyötä kun on tuttu ja turvallinen ihminen..."	Yhteistyö helppoa tuttujen ihmisten kanssa			
"...meiltä lähti terveydenhoitajat sitte kouluilta työsiirtoon etäopetuksen ajaksi kokonaan, se ei tosiaan ollu varmaa mikään hyvä idea..."	työnsiirrossa terveydenhoitajat siirrettiin kouluilta muihin töihin, mitä ei pidetty hyvänä ideana	Koulu terveydenhuolto	Koulu terveydenhuollon toteuttaminen	
"...varmaan oli vaa semmosia normi terkkari juttuja joita pyytivät niinku hemoglobiinia ja tämmösiä, koronaan liittyen kysymyksiä lähinnä että kuinka	terveydenhoitajalta pyydettiin lähinnä normaaleja käyntejä ja ohjeistuksia poissaoloihin.			

<p>kauan pitää olla koulusta poissa ja maskiin liittyviä asioita..”</p>				
<p>”...Tytöjen hpv rokotukset pistettiin kuitenkin, me soitettiin että tulisivat tänne tk:hon ...”</p>	<p>tytöille pistettiin hpv rokoteet</p>			
<p>”... sitte meillä oli tuo Ville alusta käytössä, jossa matikan ja äikän tehtäviä, se on tosi hyvä ku siellä voi seurata niinku oppilaitten etenemistä...”</p>	<p>tehtävien seuranta eri oppiaineista pystyi seuraamaan hyvin Ville-alustan kautta</p>	<p>etäopetuksessa käytetyt sovellukset</p>	<p>opetus menetelmät</p>	
<p>”... Google drivessä tehtiä tehtäviä nii että jakoivat mulle heti tiedoston ja mää pystyin kommentoimaan ja seuraamaan työskentelyä...”</p>	<p>google drivellä pystyi tarkastelemaan oppilaiden tehtävien työskentelyä</p>			
<p>”...joitakin kokeita järjestin siellä formsissa niin että oli aika raja, ku nehän pysty käyttää kirjaa siellä kotona. Koitettiin kuitenkin että pitäis valmistautua ennakkoon eikä auta enää kokeessa alkaa lukemaan kirjaa...”</p>	<p>kokeiden järjestämisen mahdollisti oppilaiden kirjan käytön kotona kokeen aikana kokeen aikarajan huomioiden, joka velvoitti aiheeseen valmistautumista</p>			

<p>"...wattsapp meillä oli käytössä näitten vitos-kutos luokkalaisten kanssa. meillä oli ihan luokka ryhmä ja sitte oppilaat laitto yksittäinki viestiä..."</p>	<p>whatsapp- sovellusta käytettiin yhteydenpitovälineenä luokan kesken</p>			
<p>"...ei varsinaisesti ollu uusia opetusmenetelmiä et miitti oli ainoo semmonen mitä hyödynnettii siinä yhteydenpidossa..."</p>	<p>yhteydenpito tapahtui miitin kautta ilman varsinaisia uusia opetusmenetelmiä</p>			
<p>"...etäopetuksen aikana oli niille joilla oli jotain erityisen tuen tai tehostetun tuen tarvetta miitissä sitte semmosia pienempiä ryhmiä, joissa koulunkäynninohjaajan ohjauksella sitte edettiin..."</p>	<p>oppilaille, joilla oli haasteita tarjottiin mahdollisuutta pienempiin ryhmiin joissa tukea annettiin tehostetusti</p>	tukitoimi	alaikäisten tehostetun tuen tarve-covid-19 aikana	
<p>"... hyödynnettiin että koulunkäynninohjaaja piti pienryhmissä tai yksittäisille oppilaille koko aika meettiä käynnissä..."</p>	<p>koulunkäyntiohjaaja piti meetissä yksittäisille oppilaille tai ryhmälle tuettua ohjausta päivittäin</p>			
<p>"...Kuraattorit kuitenkin jäi töihin, että ne on varmaan niihin otanut yhteyttä, jotka</p>	<p>kuraattorit olleet yhteyksissä oppilaisiin</p>			

oli vaarassa vähäniinku tippua systeemistä...”				
”...haapaveellä oli etäopetuksenki aikana erityisoppilaat lähiope- tuksessa keskustasa näille joilla ei voinu millää muulla tavalla järkätä opetusta...”	erityisoppilaille tarjot- tiin lähiopetusta			
”...Pienten kanssa oli haasteellista kun ne tarttee aikuista avuksi käyttää koneita...”	Aikuisen välttämätön tuki laitteiden käy- tössä			
”...vanhemmat joutu tietysti auttaa sitte koti- tona noitte pienten kanssa...”	vanhempien apu koti- olosuhteissa etäope- tuksen aikana			
”...Kouluun palattaessa tukiopetusta tietenki, että siihen saatiin iha erityisresursseja, että tukiopetustunteja li- sättiin ihan opetushal- lituksen puolesta...”	Opetushallitus lisäsi resursseja pitää tu- kiopetusta			
”...niitten kanssa joilla oli enemmän haasteita nii heijän kanssa kou- lunkäyntiohjaaja pysty sitten vielä pitämään semmosta erikseen tu-	koulunkäyntiohjaaja hyödynnettiin niiden kanssa joilla oli enem- män haasteita			

ettua opetusta ja mentiin tavallaan vähä karsien sitä sisältöä...”				
”...välitunnin välein käsi pesun kautta luokkaan et sitä me yritettiin niinku tosissaan painottaa...”	käsihygienian tärkeys	opetuksessa käytettyjä keinoja	terveyden edistäminen	
”...opetusta piti suunnitella pitkälti semmonsena yksilötyöskentelynä kun ei oikee ryhmä tai paritöitä pystynyt hirveesti tekemään...”	opetusta suunniteltiin pitkälti yksilötyöskentelynä ilman lähikontakteja			
”...liikuntatunnit pääasiassa ulkona nii paljoko mahdollista et ei oltais salissa...”	liikunnan mahdollistaminen ulkotiloissa			
”...hybridiopetusta ei ollut, että sairaspoissaololla mentiin. läksyjä laitettiin samalla lailla niinku etäopetuksen aikanakin...”	läksyt annettiin oppilaille sairaspoissaolon aikana ilman hybridiopetusta			
”...sitä yhteyttä pidettiin ja annettiin henkilökohtaista ohjausta tarvittaessa...”	yksilöllinen ohjauksen tarve toteutettiin tarvittaessa			
”...pienempien kanssa varmasti haasteellisempaa oli että oisivat	pienemmät oppilaat olisi tarvinnut enemmän aikuisen tukea meettiin osallistumiseen	haaste	etäopetuksessa tulleet haasteet	

tarvinnu apua ja aikuista siihen meetinkin pitämiseen..."				
"...eniten paikkailtiin pienempien oppilaitten oppimisaukkoja, että ne ois tarvinnu enemmän tukea ja ohjausta tehtävien kanssa, eivätkä osanneet yksin sitä meettiä käyttää niin hyvin..."	nuoremmilla oppilailta enemmän vaikeuksia yksin toimimisessa			
"...etäopetuksessa ensimmäinen varmaan ku se alko nii kaikki oppilaat ei ymmärtäny et meillä on koulua..."	oppilaat eivät ymmärtäneet että etäopetuksen aikana on koulua			
"...itellä työpäivä veny että sitten ne illalla rupes tekee niitä koulu-tehtäviä et mä kymmeneltä illalla vielä katon et onko tehtäviä palautettu..."	työpäivä venyi tehtäviä tarkistaessa			
"...ja nä välillä tietysti netti pätki ja välillä tippu justiin mut se oli semmosta satunnaista..."	netti yhteyksien pätkiminen			
"...haasteena nii toi sosiaalinen puoli varmasti oli semmonen siinä etäopetuksen aikana..."	etäopetuksen aikana sosiaalinen puoli oli haasteena			
"...et vaikka miitti oli ja oltii yhteydessä nii oppilaat oli hirveen arkoja et ne ei siinä ajassa lähteny siihe keskusteluun..."	oppilaiden arkuus etäopetuksen keskusteluissa			
"...jäi sillee hirveen etäiseksi sitten siinä videon välityksellä..."	oppilaat jäivät etäiseksi videon välityksellä			
"...maskit oli käytössä vitos kutos luokalla 2022 pääsiäiseen saakka ja se ei ollu kauhee miellyttävää kaikille oppilaille..."	maskien pitäminen ei ollut kaikille oppilaille mieleistä			

"... et sit maskeista tuli että oli pääkipua ja sitte huonoo oloa ja ei saa happea ja muuta..."	maskien käytöstä aiheutui oppilaille erinäisiä oireita			
"...ehkä näillä pienemmillä enempi sitten se kavereitten kaipuu..."	kaverien näkemisen tarve			
"...justiin tuo oppilaiden sosiaaliset kontaktit rajoittui että meilläkin kaikki kerhotoiminta oli seis ja muu että se rajottu että käytiin koulussa..."	oppilaiden sosiaaliset kontaktit rajoittui koulussa käymiseen			
"...etäopetusjakso näky lähinnä pienten oppimisessa ja siellä niitä aukkoja tosiaan paikailtiin..."	etäopetusjakso näky pientenoppimisen haasteina			
"...semmoset oppilaat jotka pystyy itsenäiseen työskentelyyn selvis tosi hyvin mut varmasti osalla sitte oli vähä semmosta alisuoriutumista..."	osa oppilaista suoriutui itsenäisestä työskentelystä paremmin kuin toiset joilla oli huomattavissa alisuoriutumista			
"...aluksi jotenki tuntu justii et oppilaat oli vähä innoissaanki mut äkkiä etäopetuksen aikana se väsymys ja semmonen kyllästyminen varmaa justii siihen yksintehtävien tekemiseen..."	oppilaiden alun innostus vaihtui äkkiä väsymykseen sekä kyllästymiseen yksintyöskentelystä			
"...osalla oli haasteita kun ei jaksettu nii paljo paneutua ja keskittyä tehtäviin mitä sitten kun koulussa ois ollu ohjaus kokoajan ja ois ollu ite läsnä..."	koulussa annettu ohjaus olisi vähentänyt oppilaiden haasteita tehtävien tekemisessä			
"...et mun mielestä alakoululaisilla oo ollu mitenkään näitä masenusjuttuja tullu et ne on varmaa enemmän just siellä yläkoulun puolella tosiaan..."	alakoululaisilla ei ollut psyykkisiä ongelmia palautumisessa verrattuna yläkoululaisiin			

”...mun mielestä oppilaisissa rupes näky semmonen väsymys et vaikka se oli semmonen kahdeksan viikon jakso nii siihen yksintyöskentelyyn ja kotona olemiseen..”	oppilaiden väsymys näkyi yksintyöskentelyä ja kotona olemista kohtaan			
”...poissaoloja tuli lähinnä flunssasena ei saanu tulla kouluun nii sitte siinä oltii taas opetuksesta pois...”	flunssaisena oppilaat eivät osallistuneet opetukseen josta seurasi poissaoloja			